

ЙИЛИМИЗНИ ҲАММА СОҲАДА ЭНГ ЯХШИ КЎРСАТКИЧЛАР БИЛАН ЯКУНЛАЙЛИК!

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

ФАРҒОНА. («Қизил Ўзбекистон» мухбири). КПСС XXII съезди қарорларидан руҳланган «Ферганаўлстрой» трестининг учинчи қурилиш-монтаж бошқармаси коллектив йиллик планни муддатдан нағари бажарди. 2.090 минг урига 2113,9 минг сўмлик қурилиш ишлари адо этилди. Ер қазини ишлари йиллик планни 115 процент бажарилди.

Баҳорон, Асанов, Максимов ўртоқлар бошлиқ экскаваторчилар, Қўзибоев, Керимов ўртоқлар бошлиқ бульдозерчилар, Дадажонов, Демидов ўртоқлар бошлиқ скреперчилар, ўртоқ Умурзоқов бошлиқ бетончилар бригадалари социалистик мусобақада галлиб чиқдилар. Уларга коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли унвон берилди.

2 ПРОЦЕНТ АРЗОН

Сурхондарё области, Гузур район санат комбинатининг меҳнатсевар ишчи ва хизматчилари йиллик янги маъсулот ишлаб чиқариш лавизияси ортиги билан бажарилди. Маъсулот тайнариш мўлажаллаштирилган 2 процент арзонлаштириш, меҳнат унвондорлиги ортиди.

Гузурлик санатчилар бу билан қаноатланмай қолмай, иш суръатини тобора тезлаштиришмоқдалар. Улар йил охиригача планга қўшимча равишда яна 30 минг сўмлик маъсулот ишлаб чиқаришга адо қилганлар. Ғиш заводи, меҳнат ҳезининг ишчи ва хизматчилари охиригача мажбуриятни ҳам муваффақиятли адо этиш учун астойдил меҳнат қиялтилар.

Ҳ. АМИНОВ,
Э. ДАМИНОВ.

рат қозонган. У смена топшириқларини доимо ортириб бажаради. Суратда: Ю. ЗИМЕНКОВ.

Степан ва Валентина Бакинлар фотоси.

Приходько узоқни кўзлапти

Никита Сергеевич Хрущев Ўрта Осиё республикалари, Озарбайжон ССР ва Қозғистоннинг жанубий областлари қишлоқ хўжалик ходимларининг Тошкент кенгашида пахтачиликни механизациялашга юқори баҳо бериб, «Механизация пахтачиликни ривожлантиришнинг тўб масаласи» деди.

Шунда Никита Сергеевич пахта териш машиналари ижодкорларининг филозофия меҳнатларини ҳам тилга олиб:

«Конструкторлардан Приходько ва Глазгозов ўртоқлар икки қаторли пахта териш машиналари яратдилар. Бу машиналар синов вақтида яхши самаралар берди. Ўртоқ Приходько шу билангина қишлоқчиларга, у менга тўрт қаторли пахта териш машинасини тайёр қилиб қўйганлигини айтди. Бу машина жиддий эътибор бермоқ керак. Уни ишлаш пахта теришда меҳнат унвондорлигини икки баравар ошириш имконини беради» деди.

Биз пахта териш машиналари бўйича Махсус Давлат Конструкторлик Бюросида бўлиб, А. Приходько раҳбарлигида яратилган янги тўрт қаторли «4-ХВ» пахта териш машинасини кўздан кечирдик.

Янги машинанинг энг муҳим аф

заллиги шундаки, у бир йўла тўрт қатордаги ҳосилни йиғиштириб олади. Бу хилдаги машина мамлакатимизда биринчи бўлиб Тошкентда яратилди. Шунингдек янги «заговор комас» фазининг бир қатор техника-иқтисодий кўрсаткичлари билан ҳам икки қаторли машиналардан устун туради. Лоқал «4-ХВ» нинг оғирлигини оқлайди. Ишчи апаратларининг қўлайлиги билан машина оғирлашувни керакдек туюлади. Лекин аслида бундай эмас. Янги машинанинг вазири пахта даладарида жавлон уратган «ХВ-1.2» машинасининг вазирига тенг. Шунингдек, янги агрегат уездарининг умумий миқдори «ХВ-1.2» машинасидаги нисбатан икки марта оз. «4-ХВ» машинасида тўрт вентилятор эмас, балки икки вентилятор ўрнатилган. Шу ҳисобга бункининг сизимни оширилган.

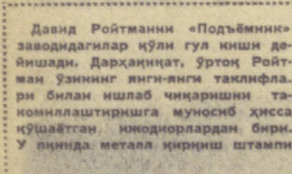
Аполлолий Николаевич Приходько раҳбарлигида яратилган янги, серумум, бир вақтинги йиғилган «ХВ-1.2» машинасининг ишини бажарилган «4-ХВ» машинасини пахта даладаридаги синов қўрилмоқда. «4-ХВ» пахта териш машинаси бўлиб қоладиган кун узоқ эмас.

О. НОРХУЖАЕВ.

27 КУН ИЛГАРИ

Коммунистик меҳнат коллектив деган шарафли ном учун курашаётган Иштихона қонининг биринчи пахта коллективини партия съезди шарафига бошланган меҳнат вақтини давом эттириб, катта галабани қўлга киритди. Йиллик план муддатидан 27 кун илгари ошган билан бажарилди. Шу кунларда планга қўшимча равишда маъдан қазиб чиқаришмоқда. Собиржон Курмалиев, Юрий Деуллин, Наум Розенгольц бошлиқ коммунистик меҳнат бригадалари намуна нўрсатиб ишламоқдалар.

М. ҚОБУЛОВ,
«Қизил Ўзбекистон» штатсиз мухбири.

Давид Ройтманни «Подъемник» заводидан қўли гул киши дейишди. Дарҳақиқат, ўртоқ Ройтман унинг янги-янги тақинлари билан ишлаб чиқаришни таъминлаштиришга муносиб ҳисса қўшаётган ижодкорлардан бири. У пинда металл қирини штамини

конструкциясини узарттиришни талфид этди. Бу тақин меҳнат унвондорлигини оширишга ёрдам бермоқда. Суратда: Д. РОЙТМАН 99- тайёрлаган штамп билан.

Степан ва Валентина Бакинлар фотоси.

ЯНГИ КИТОБЛАР

Ўзбекистон ССР Давлат банин адабиёт нашриёти куйидаги китобларни нашр этди:

В. ЯН. — «Ботаника». Роман. Физик Ислам таржимаси. 539 бет. Тиражи 15.000, баҳоси 1 сўм 12 тийин.

В. И. ЧУЙКОВ. — «ШАВАТЛИ 62-армия». У Абдураҳмон таржимаси. 70 бет. Тиражи 15.000, баҳоси 12 тийин.

М. ПИЛОНОВСКИЙ. — «Конец Мадонна-Бенка». 195 бет. Тиражи 15.000, баҳоси 48 тийин.

С. БЕГАЛИН. — «Она нехороша». 85 бет. Тиражи 15.000, баҳоси 30 тийин.

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти куйидаги китобларни нашр этди:

С. МУХАМЕДОВ. — «Совет Ўзбекистонининг маданияти». 40 бет. Тиражи 10.000, баҳоси 5 тийин.

В. П. ГИЛСОН. — «Жаннада муҳаббатининг бўлими». 134 бет. Тиражи 5.000, баҳоси 18 тийин.

С. ГАНЕВ. — «Ўзбекистондаги ишчилик». 38 бет. Тиражи 4000, баҳоси 3 тийин.

Р. ИСМОИЛОВ. — «НОРНИН». — «Русча-Ўзбекча филология ва спорт терминлари изохли луғати». 95 бет. Тиражи 10.000, баҳоси 25 тийин.

Т. ТУРСУНОВ. — «Янги тонор бар». 36 бет. Тиражи 5000, баҳоси 4 тийин.

ДЕҲҚОНЧИЛИК ВА ЧОРВАЧИЛИК УСТАЛАРИ МАСЛАҲАТЛАШМОҚДАЛАР

РСФСРнинг қора тупроқ бўлмаган зонаси қишлоқ хўжалик ходимлари кенгаши

МОСКВА. 12 декабрь. (ТАСС). Россиянинг қора тупроқ бўлмаган минтақасидаги ерлар соғуқ Тундрадан серкучиб даштларга қадар, Белоруссия Полесесидан Урал тоғларининг қорли тизмаларига қадар ястаниб ётади. Бу минтақа — итисиз деҳқончилик зонаси.

КПСС XXII съездининг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш тўғрисидаги қарорларини зона шарафига тезроқ бажариш йўллари муҳофиза қилмоқ учун қишлоқ хўжалик ходимларидан 11 мингдан кўпроқ киши бутун В. И. Ленин номи Марказий стадионнинг Спорт саройига тўпандилар. Булар — Марказий, Ғарби-Шимолий ва Волга-Волта иқтисодий районоларидagi 25 автоном республика ва областнинг вакиллари.

Кенгашда қора тупроқ бўлмаган зона қолхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг ишторлари, қолхоз раислари, совхоз директорлари, мутахассислари ва олимлари, тажриба-намуна хўжалик лавизияси раҳбарлари, партия, совет, касаба союзу ва комсомол ходимлари, шунингдек Украина, Белоруссия, Латвия, Литва ва Эстониядан меҳнат меҳмонлар қатнашмоқда.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, А. И. Микоян, Д. С. Полянский, М. А. Суслон, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, И. В. Спирidonов, А. Н. Шелепин ўртоқлар деҳқончилик ва чорвачилик усталари, олимлар, партия ва совет ходимлари президиумга чиққанлариди кенгаш қатнашчилари уларни гулдурас қарсақлар билан кутиб оладилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети РСФСР Бюроси раисининг биринчи ўринбосари Г. И. Воронов отади.

Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг Президиумидан иборат составда фахрий президиумни қишлоқ билан сайладилар.

РСФСР Министрлар Советининг Раиси Д. С. Полянский қора тупроқ бўлмаган зона шарафига КПСС XXII съездининг қишлоқ хўжалик масалаларига доир қарорларини қандай қилиб яхшироқ амалга ошириш, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини мўлқилини қандай қилиб тезроқ вуқудга келтириш кераклиги ҳақида доклад қилди.

Совет Иттифоди Коммунистик партияси бунинг янги Программасида, дейди Д. С. Полянский, мамлакатимизда халқ учун энг кўп қишлоқ хўжалик таъминлаб беришга иборат улуғвор вазифани қўйди. Партия Марказий Комитети ва шаҳсан ўртоқ Н. С. Хрущев қишлоқ хўжалик масалаларига нисбатан катта эътибор бермоқдалар. Шундай бўлишда жуда таъйинди. Қолхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини юксак даражада ривожлантириш, оқиқатда маҳсулотларини мўлқул қилиш — коммунистик жамиятни муваффақиятли суратда қуришининг энг зарур шартидир.

Кейинги йилларда қишлоқ хўжалигини катта-катта ўзгаришлар бўлиб йиғил қишлоқ ишчи асари қолди. Давлат томонидан тайёрланган дон, пўст, сут ва бошқа маҳсулотлар миқдори кўпайиб, қолхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг ривожланиши суръатлари аҳолининг озиқ-овқат товарларига, хусусан сўт ва сутга бўлган ва ўсиб бораётган талабдан ҳамон ортиқ қолмоқда.

Россия Федерацияси бу йил дон, ғўшт ва сўт етиштириш ва тайёрлаш юзасидан белгиланган планларини бажармади. Бунинг учун қўлгина маъсуллик қора тупроқ бўлмаган минтақа районолари зиммасига тушди. Улар республикада энг паст кўрсаткичларга эришдилар.

Биз қора тупроқ бўлмаган зона қишлоқ хўжалигининг қолқилик сабабларини сиқиллаб таҳлил қилмоғимиз, бу қолқиликни тугатиш йўллари билан белгиланмоғимиз, бундан бунги тарайиқ — перестройкаларни амалга ошириш керак. Партия XXII съезди қарорларини амалга оширишининг реал самараларини совет кишилари келгуси йилдаёқ сезадиغان бўлишлари учун ҳамма чораларни кўрмоғимиз зарур.

Қора тупроқ бўлмаган зона қолхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришда асосий иш Марказий, Ғарби-Шимолий ва Волга-Волта иқтисодий районоларини чорвачилик маҳсулотлари, картошка ва сабзавот билан таъминлашдан иборатдир. Деҳқончиликнинг барча тармоқлари ҳам шунга мувофиқ равишда ривожлантирилиши керак.

Қишлоқ муддат ичида чорвачилик учун муқтаҳам эм-хашак бозор яратилиш, дон, картошка, сабзавот, эгир ва бошқа экинлар етиштиришни кескин кўпайтириш соҳасида қолхоз ва совхозларнинг катта-катта имкониятлари бор. Бу имкониятларнинг манбаи ерлардан турғи фойдаланиш, экин майдонлари структурасини яхшилаш, ҳосилдорлигини оширишдир.

Зонадаги область ва автоном республикалар партия ва совет органларининг раҳбарлари ерлардан қишлоқ хўжалик фойдаланганликларини қишлоқ хўжаликнинг яхши раҳбарлик қилмаётганликлари учун КПСС Марказий Комитетининг йиллик Пленумида ва Пленумдан кейин кўп ўтмай ўтказилган қишлоқ хўжалик ходимларининг зона кенгашида қаттиқ таъйид қилинганлар. Бу — адолатли таъйид эди! Қўлгина қолхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ўз хўжаликлариди таркиб тоғида янги майдонларни структурасини яхшироқ даражада яхшилаш учун мажбурий қишлоқ хўжалик ходимлари, картошка, қанд лавлаш, нўхат, экинга дадилроқ қириқдилар, тоза пушгор қилнадиан майдонлари яхшироқ қилдилар, бошқа прогрессив тадбирларни амалга оширдилар. Бироқ булар ҳали дастлабки тадбирлардир, ҳоло.

Докладчи ерлардан фойдаланишдаги жиддий камчиликлар ҳақида гапирди. Сўнгги йилларда бир қанча областларда экин майдонларини қўпайтириш бир ёқда турсин, қанайиб кетмоқда. Бу гап Вологда, Псков, Калинин, Смоленск, Кострома ва Ярославль областларига айланиб тааллуфлидир.

Ўртоқ Н. С. Хрущев КПСС Марказий Комитетининг январий Пленумида таъкидлаб ўтдики, қўлғи ерлардан дон етиштириш соҳасида еришилган муваффақиятлар қора тупроқ бўлмаган зонанинг областлариди айрим раҳбарларни бундайлиқ юборди. Улар дон хўжалиги билан астойдил ишугуланиш ўрнига боким бўлиб йўлга ўтиб олдилар, давлатдан тобора кўпроқ миқдорлар дон олишга ҳаракат қилмоқдалар. Бу — жуда адолатли таъйид.

Биз дон етиштиришдаги аҳолининг жиддий равишда ўнлаб оғиримиз керак. Қора тупроқ бўлмаган зона областлариди кам деганди бир ярим миллиард пуд дон етиштириш мумкин, ваҳоланки, ҳозир бу ерда атиги 400 миллион пуд дон йиғиштириб олинмоқда. Бу йил барча экинлар етилган 23 миллион гектар майдоннинг 11 миллион гектарига дон экинлари, шу жумладан 3 миллион гектарига сўт экинли. Дон экинлари оғиримиз сўтининг салмоқи Смоленск ва Москва областлариди 37-38 процентини, Калинин областида 43-44 процентини ташкил этади. Ҳолбуки, сўт бу областларда ҳам ҳосил бериши маълумдир.

Урунча қадар Марказдаги қолхоз ва совхозлар гречиха ва нўхат қилиб миқдорда етизиб берав эдилар. Эндиликда эса улар бу қимматли экинларни етиштириш ва давлатга топширишни қишлоқ ўн баравар қанайтириб қўрийдилар.

Қора тупроқ бўлмаган зона хусусан эндиликда, яъни иқтисослаштирилган хўжаликларнинг шоҳчаси вуқудга келтирилган бир пайтда шаҳарлар ва санат марказларининг меҳнатчиларини аҳоли сифатли сабаботлар ва картошка билан йил бўйи таъминлаб турмоғи керак. Бу соҳада талайгина ишлар қилини, шаҳарларнинг бу ишларнинг самарасини ҳозирдаёқ сезиб турибдилар. Лекин эришилган ютуқлар билан хотир-жаҳалиб бўлмади. Картошка ва сабаботлардан ҳамон кам ҳосил олади келимоқда, бунинг устига сабаботларнинг турлари хилма-хил эмас.

Шундан сўнг докладчи жамоат чорвачилик учун муқтаҳам эм-хашак базаси яратиш масалаларига тўхтади. У айтидики, мўлгина хўжаликларда катта-катта майдонлар бир йилдан ва кўп йилдан ўтлар билан банд қилиб қўйилмоқда. Бир йилдан ва кўп йилдан ўтлар ҳамма экин майдонларининг 36 процентини ташкил қилди. Айни замонда атиги 7 процент майдонда маккажўхори ва қанд лавлаш экинлари. Ваҳоланки, маккажўхорининг афзалликлари ҳамма жойда исботлаб берилди. Буни қора тупроқ бўлмаган зона районолариди ҳам ақлоқ кўриш мумкин.

Ерлардан рационал фойдаланмоқ, экин майдонлари структурасини пухта ўрганиб чиқмоқ керак. Ҳозирги таркиб тоғи ва деҳқончиликнинг ўт-далали системаси негиз қилиб олинган структура қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришда халатиди бермоқда. Ленин кўпгина раҳбарлар бу системани шундай бини қўйганларини, шу қочқача унинг бахридан ёлғамдилар, бу системани чинакамга бузишни истамайдилар. Ўт-далали система негизда қолди ва совхозларни кутуб суратда юксалиш йўлга олиб чиқиб бўлмаслигини тушунайидилар.

Ўртоқ Н. С. Хрущев ўт-далали системани бахридан таъйид қилди, бу системанинг ишторларини қораламада чуқур очиб таппилди. Шу сабабдан бу ҳозир бу ҳақда гапирмасам ҳам бўлар эди. Ленин гал шундай, худди мана шу қора тупроқ бўлмаган зонада ҳаммадан аввал ана шу система жорий қилини, мажбуран қабул қилдирилди, кейин эса бутун мамлакатга ёйдирилди. Айни вақтда ўт-далали система ҳар гектар ердан нечоғли унумли фойдаланиш имконини берадигани чинакам ҳисоб-ҳисоб қилмади. Вилыме ишининг иқтисодий жиҳати билан кам қишлоқ, ўт-далали система ҳар бир хўжаликка ва умуман оғиланда давлатга нечоғли манфатли бўлишини аниқлаб қилиб қўйилди. Ваҳоланки, ўт-далали система уруғ амалишини систематга қараганда иқтисодий жиҳатдан манфатдан эмаслигини ҳисоблар мўрабати тўрилади. Маълумки, академик Д. Н. Прянишников уруғ амалишини системанининг актив тарафлариди эди. Ўт-далали система 5-6 баравар кам маҳсулот беради.

Энг кам меҳнат ва маблаг сарфлаган ҳолда ҳайдаладиған ерларнинг ҳар гектаридиан маҳсулот олишини қишлоқ муддат ичида кескин кўпайтириш имко берадигани йиллик система ўт-далали системанинг ўрнига ағаллаш керак. Г. А. Навляйков бошчилиги қиланган Олтой қишлоқ хўжалик илмий-тадқиқот институтини бунга мисол бўла олади. Деҳқончиликнинг чопи қилинадиган экинлардан иборат системаси сўнгги йилларда ана шу институтда ишлаб чиқилди ва ишлаб чиқариш паронитида амалга оширилди. Бу системанинг қўлғилини ерлардан аниқлаш, қоратга елириш учун маккажўхори, қанд лавлаш, нўхат, экинга дадилроқ қириқдилар, тоза пушгор қилнадиан майдонлари яхшироқ қилдилар, бошқа прогрессив тадбирларни амалга оширдилар. Бироқ булар ҳали дастлабки тадбирлардир, ҳоло.

Биз ҳам меҳнат ва маблаг сарфлаган ҳолда ҳайдаладиған ерларнинг ҳар гектаридиан маҳсулот олишини қишлоқ муддат ичида кескин кўпайтириш имко берадигани йиллик система ўт-далали системанинг ўрнига ағаллаш керак. Г. А. Навляйков бошчилиги қиланган Олтой қишлоқ хўжалик илмий-тадқиқот институтини бунга мисол бўла олади. Деҳқончиликнинг чопи қилинадиган экинлардан иборат системаси сўнгги йилларда ана шу институтда ишлаб чиқилди ва ишлаб чиқариш паронитида амалга оширилди. Бу системанинг қўлғилини ерлардан аниқлаш, қоратга елириш учун маккажўхори, қанд лавлаш, нўхат, экинга дадилроқ қириқдилар, тоза пушгор қилнадиан майдонлари яхшироқ қилдилар, бошқа прогрессив тадбирларни амалга оширдилар. Бироқ булар ҳали дастлабки тадбирлардир, ҳоло.

Биз ҳам меҳнат ва маблаг сарфлаган ҳолда ҳайдаладиған ерларнинг ҳар гектаридиан маҳсулот олишини қишлоқ муддат ичида кескин кўпайтириш имко берадигани йиллик система ўт-далали системанинг ўрнига ағаллаш керак. Г. А. Навляйков бошчилиги қиланган Олтой қишлоқ хўжалик илмий-тадқиқот институтини бунга мисол бўла олади. Деҳқончиликнинг чопи қилинадиган экинлардан иборат системаси сўнгги йилларда ана шу институтда ишлаб чиқилди ва ишлаб чиқариш паронитида амалга оширилди. Бу системанинг қўлғилини ерлардан аниқлаш, қоратга елириш учун маккажўхори, қанд лавлаш, нўхат, экинга дадилроқ қириқдилар, тоза пушгор қилнадиан майдонлари яхшироқ қилдилар, бошқа прогрессив тадбирларни амалга оширдилар. Бироқ булар ҳали дастлабки тадбирлардир, ҳоло.

лосалари билан унвий равишда боғланган.

Бу система нечоғли манфатли эканлигини шундан кўриш мумкин, у ҳайдаладиған ерининг гектаридиан ўт-далали амаллаш экинлариди қараганда 2-3 баравар кўп оуқа етинисини олишти имко беради. Россия Федерациясини миқёсида бу нарсга ҳар гектаридиан олинладиган маҳсулотни кам деганди икки баравар қўпайтириб, 5 миллион пуд дон ўрнига, тахминан 9-10 миллион пуд дон етиштиришнинг реал имкониятига эга бўлиш деган гапидр.

Бинобарин, ўт-далали системанинг таъйид қилиниш тор агрономия харақтерига эга эмасдир; бу таъйид эўр иқтисодий, ва демак, сисий маъно насб этмоқда. Қора тупроқ бўлмаган минтақадаги барча районоларда ўт-далали системадан воз кечиб, деҳқончиликнинг чопи қилинадиган экинлардан иборат системасига кўчиш зарур. Бу нарсга экин майдонлари структурасини жиддий равишда ёзгартириш, сўт ва бир йиллик ўтлар экинни анча қисқартириш, тоза шугдорларни йўқотишни талаб қилди. Маккажўхори, нўхат ва лавлаш, қанд лавлаш экинлардан майдонларини кескин қанайтириш лозим. Айни кескин таъйид пичанорлар ва ўртоқларни яхшилаш керак, улар чорвачиликни ривожлантиришда катта аҳамиятга эгадир.

Экин майдонлари структурасини ёзгартириш билан бирга ҳосилдорлигини оширишда кескин бурилишга эришиш, бунинг учун ҳамма имкониятлардан фойдаланиш зарур. Ўғиллардан ва аввало органик ўғиллардан фойдаланиш ҳосилдорлигини оширишнинг хал қилувчи омилларидиан биридир. Қора тупроқ бўлмаган районоларда органик ўғиллар жамғариш ва уни ерга солиш учун жуда катта имкониятлар бор. Зонада торфнинг битма-туғатмас қатламлари мажбур Т. Д. Лисенко методи асосида торфни қўлга аратлаштириб, компост қилиш ва ундан шу шаклда фойдаланиш ерининг унвондорлигини ошириш ва барча экинларнинг ҳосилдорлигини йўқотишнинг асосий манбаи бўлиб қолмоқ керак.

Қолхоз ва совхозлар деҳқончилик маданиятини кескин ошириш йўлида жуда кўп ишларни амалга оширишмоқдалар. Иш оқилона тарзда ташкил этилса, ҳамма жойда ҳосилни икки баравар ошириш, давлатга сўтин учун ҳам, барча хўжаликларни концентрат еллар билан таъминлаш учун ҳам етадиган миқдорда дон етиштириш мумкин.

Докладчи қора тупроқ бўлмаган минтақа шарафига йил сайин мўлқили олиб келаятган илгор хўжаликларининг номиларини айтиб ўтди.

Бинобарин, тенгдлашсам, бўғансам арзийдиган хўжаликлар бизда бор. Илгор хўжаликлар меҳнатсеварлик билан эўр бериб ишлаш, қишлоқ хўжалик фани ютуқларини ва илгорлар тажрибасини ишлаб чиқаришга астойдил жорий қилиш натижасида мўлқили йиғиштиришмоқдалар.

Қора тупроқ бўлмаган зона, деб таъкидлади ўртоқ Н. С. Хрущев, маҳсулотларни истеъмол қилувчи зонадан маҳсулотлар етиштирувчи зонага айлантиришмоқ керак. Бу муқтаҳам таъйид қилиниш керак. Улар тезроқ амалга ошириш учун ҳамма чораларни кўриш лозим.

Қолхоз ва совхозлар ҳозир экин майдонларини қайта нараб қилиб, энг тежамли экинлар салмоқини қўпайтиришмоқдалар. Келгуси йили дон экинлари экин бир ярим миллион гектар бўлади. Сўли экинларидиан майдонлар икки баравар қисқарди. Нўхат экинларидиан майдонлар бир миллион гектар, картошка нўхат 140 минг гектар бўлади. Маккажўхори майдонлари 1 миллион гектар, қанд лавлаш 150 минг гектар ортади.

Шундан сўнг ўртоқ Полянский чорвачиликни ривожлантириш масалалари ҳақида, хўжаликнинг шу тармоқини ривожлантиришдаги катта имкониятларни тўғрисида гапирди.

Сўт етиштиришнинг янада кўпайтириш даставвал сизилар туғини анча ёзгатириш талаб қилди. Шунга қарамай, қора тупроқ бўлмаган минтақадаги қўпчиликл областлар ва автоном республикаларда чорва молларни уричиб қўпайтириш муқтаҳам қишлоқ хўжаликлариди. Бу йил сизилар, сонинг атиги 2 процент қўйилди. Қўлгина майдонлар таъйидиан майдонлар сизилар қиср қолмоқда, ҳар бир сизилар соғиб олинганда сутнинг қанайиб кетиниши йўл қўйилмоқда, кўп миқдордаги сизилар асосини равишда бранка чиқариб юборилмоқда, сизилар сутини сирмоқ қилиш методлари ёйилмаётди.

Қолхоз ва совхозлар олдида бўлиб етиштиришнинг янада кўпайтириш соҳасида катта вазифалар турибди. Қора тупроқ бўлмаган минтақадаги ҳамма область ва автоном республикаларда, ҳар қайси районода илди яхши натижаларга эришаётган илгор қолхоз ва совхозлар, қўлгина ақойиб чорвалар бор. Уларнинг сизиларини, қўпчиликл, қўпчиликл, парравақилини ривожлантиришдаги тадбирларидиан кенг фойдаланмоқ керак.

Биз ҳам меҳнат ва маблаг сарфлаган ҳолда ҳайдаладиған ерларнинг ҳар гектаридиан маҳсулот олишини қишлоқ муддат ичида кескин кўпайтириш имко берадигани йиллик система ўт-далали системанинг ўрнига ағаллаш керак. Г. А. Навляйков бош

ШЕРМАТОБОД—КОЛХОЗ ШАҲАРЧАСИ

АНДИЖОН ОБЛАСТЬ ИЗБОСҚАН РАЙОНИДАГИ «ШАРҚ ЮЛДУЗИ»
КОЛХОЗИ ХЎЖАЛИКНИ КОМПЛЕКС РИВОЖЛАНТИРИШ
ОРҚАЛИ ҚИШЛОҚНИ ҚАЙТА ҚУРМОҚДА

ИҚТИСОДИЙ шароит жиҳатидан колхозлар қишлоқ хўжалигида умумхалқ қорхоналарига тенглашади. Колхозлар юксак даражада ривожланган механизацияланган хўжаликка айланади. Юксак меҳнат унвондорлиги туфайли барча колхозлар иқтисодий жиҳатдан кучли хўжаликларга айланади ва колхозчилар тўла таъминланган ҳолда яшайдилар, уларнинг эҳтиёжлари колхозларнинг жамоат хўжалиги ҳисобидан тўла-тўқис қондирилади. Колхозчилар ошоналар, новвойхоналар, қирхоналар, болалар яслилари ва боғчалари, клублар, кутубхоналар, стадионлардан фойдалана оладилар. Умумхалқ қорхоналарида меҳнатга ҳақ тўлаш қандай бўлса, колхозчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш ҳам шундай бўлиб қолади. Колхозчилар социал-таъминотнинг барча хилларидан (пенсиялар, отпускарлар ва ҳоказолардан) колхоз ва давлат маблағлари ҳисобига фойдаланадиган бўладилар.

Колхоз қишлоқлари аста-секин обод уй-жойлари, коммунал хизматлари, маънавий қорхоналари, маданий ва медицина муассасалари бўлган шаҳар типидagi йирик аҳоли пунктларига айланади. Оқибат натижада маданий-маиший турмуш шароити жиҳатидан қишлоқ аҳолиси шаҳар аҳолиси билан тенглашади.

Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги социал-иқтисодий ва маданий-маиший тафовутларнинг тугатилиши коммунизм қурилишининг энг буюк самараларидан бири бўлади».

(Совет Иттифоқи Коммунист партиясининг Программасидан).

Қишлоқларни қайта қуриш иши ҳам бошқа жуда кўп ажойиб янгиланган сингари қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчев номи билан боғланган. Ҳаммаишга маълумки, ўртоқ Н. С. Хрушчев 1954 йилда Ўрта Осиё, Закавказье республикалари ва Қозғоғистон ССР пахтачилик ходимларининг Тошкентда бўлган кенгашида қатнашиш учун пахтачиликни юксалтириш юзасидан маслаҳатлашгани Ўзбекистонга келганда республикамиз қишлоқлари ва ундаги бой-бадавлат ҳаёт билан яқиндан танишган эди. Ушунда қишлоқларимиз қиёфаси сермазмун турмушимиз даражасига мўнажид эмаслигини кўрсатиб, бундай деган эди:

«Республикаларимизнинг гуллаб-яшнаётганини тўғрисида, бу республикалар экономикаси ва маданий-аълоининг юксалганлиги тўғрисида гапирган вақтда бир масалага тўхталиб ўтмасдан бўлмайди, менимча бу масалага кўпроқ эътибор бериш керак. Кўп қишлоқларимизнинг қиёфаси турмуш жуда ҳам хунук. Одамлар камбағал бўлган вақтда яхши уй-жой қуриб олиш, ўз турмушларига чирой киритиш учун уларнинг имконияти бўлмаган эди. Ҳозир аҳоил бошқача. Шунинг учун ҳам Ўзбек,

тожики турмушининг сирти қиёфаси унинг ички бой мазмунига мувофиқ эмас, одамларнинг моддий жиҳатдан яхши таъминланганликлари, маданиятларига мувофиқ эмас. Одамлар шундай япасини уйларда яшаётганликларини кўриб беихтиёр ранжийсан, киши.

Шундай уйлар қуриш керакки, ўртоқлар, бу уйлар совет кишиларининг янги савиясига, ўсиб бораётган талабларига жавоб берадиган бўлсин...

...Республикаларимиз қишлоқларида уй-жой ва маданий-маиший қуриш жуда некин масала бўлиб турибди. Шундай қилайликки, одамлар мумкин қадар кўпроқ ва яхши

уйлар қуриб оладиган бўлсинлар. Ҳатто одамларни яхши уйлар... кўришга рағбатлантириш керак ва бу ишда уларга кўмаклашайлик».

Партия ва ҳукуматимиз бошчилигининг бу ибратли маслаҳати республикамиз қишлоқларини қайта қуриш ишларини кенг кўлабда бошлаб юборишда катта дастур бўлди. Шундан кейинги йилларда янги жамоат бинолари, маданий уй-жойлар қуриб бериб қишлоқни биз билан бирга сайр қилишга таклиф этамиз.

Фирмизимизнинг исботи учун, ҳурматли газетхон, сизни ажойиб бир колхоз қишлоғи—Шерматобод қишлоқ шаҳарчасини биз билан бирга сайр қилишга таклиф этамиз.

«АНДИЖОН ШАҲРИ ШУ ЕРДАН БОШЛАНАДИМИ?»

Қишлоқ интеллигентлари

Ўртоқ Қумрихон АБДУЛЛАЕВА йигирма икки йилдан бери ўқитувчи. Унинг шоғирдлари ҳозир колхозда механизатор, сувиш, чорвадор бўлиб ишлайпти, кўплари олий ўқув юрталарида таълим оляпти. Қишлоқнинг обод бўлишида унинг ҳам тегишли ҳиссаси бор.

Шерматободнинг бу қадар обод ва чароғонлиги пахтачиликдан олинаётган кўпладаромаднинг саломига боғлиқ. Колхозда пахта ҳосилини оширишда эса агроном ўртоқ Р. СУЛАЙМОНОВнинг ҳиссаси катта. У, колхозчиларга совет агрономия фани ютуқларини тобора кўпроқ сингдириб бораётган.

НАМАНГАНДАН Андижонга йўл олган бир сайёҳ Избосқан районидаги «Шарқ юлдузи» колхозини территориясига кириб келаётган, қўлчанган икки юзиданги бир хил уй-жойларини, колхоз пахта тозалаш заводи, мактаб-интернат шаҳарчасини, амбулатория ва поликлиника, кўча юзидан ўсатган шафтоли, олма, гулос меваларини кўриб, ўзининг Андижон шаҳрига кириб бораётганига шубҳа қилмаган.

Кўчадан ўтиб бораётган кишидан: — Меҳмонхона қарда? — деб сўраган.

Унга меҳмонхонани кўрсатишган. Сайёҳ меҳмонхонага келиб жойлашган ва обод идораларидан бирини сўраган. Меҳмонхона бекаси унга ҳайрон боқиб тураверган. Шунда сайёҳ хавотирланиб:

— Бу қайси шаҳар? — деб сўраган.

— Шерматобод қишлоғи, — деган жавобни эшитган...

Ана шу Шерматобод 1954 йилда кўп эски қишлоқлар сингари эриб-бугри тузроқ кўчалардан иборат но обод бир жой эди. Ном ҳам бошқача—Тўртқўл дейиларди.

Колхоз пахтачиликдан, шунингдек чорвачилик ва пиллачиликдан катта даромад олар, лекин қишлоқ қиёфаси аввалгидек қолиб келарди, қишлоқ ободончилиги билан дуруст шугулланмас эди.

Машҳур Тошкент кенгашида Н. С.

Хрушчев берган маслаҳат асосида тўртқўлликлар қишлоқни қайта қуришга астойдил киришдилар. Аввалига колхоз правленияси қуришга раҳбарлик қилишда ва уни ташкил этишда анча қийнади. Айниқса, мутахассис қурувчиларнинг йўқлиги сезилиб қолди. Илгари колхоз жамоат биноларини, ёки колхозчиларнинг уйларини ўз «саводи»ни ўзи «чиқарган» дурдагорлар кучи билан қуради. Қишлоқни ёлпасига қайта қуриш иши бошланганда эса, кўпбола устаклар қийналиб қолишди. Шунинг учун колхоздан бир неча ёшлар қурилиш мактабларига жўнатилади.

Бош план асосида қурилган бинолар, энг аввало, бежирим ва сода бўлиши, қолаверса, мумкин қадар арзонга тушиши керак. Акс ҳолда бундай катта қурилишларга маблағ етказиб бериш қийин, албатта.

Шундай қилиб, Тўртқўл қишлоғи марказидаги эриб-бугри кўчалар ўрнига янги, раво катта йўл очилди. Бу йўлнинг икки томонида эски лой иморатлар ўрнида биринкетинг гиштин бинолар қад кўтара бошлади.

Колхоз қурилиш бригадаси кўмакида колхозчилар ўзларига янги типда уй-жой қуришга киришдилар. Кейинги олти йил ичида икки юздан ортиқ колхозчи хонадонини янги уйга кўчиб кирди. Қишлоқда айниқса жамоат бинолари қурилиши авж

олидриди. Сут-товар фермаси шаҳарчаси, омборхона, автомобиль ва трактор гаражлари кетма-кет қуриб битказилди. Қишлоқ йўлларига 120 минг сўм маблағ сарфланиб, шағал ва гуарон ётқизилди. Эндиликда колхоз жамоат биноларига бўлган эҳтиёжини тўла қоплади.

Ўтган йили республикада биринчи марта колхоз пахта тозалаш заводи қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бу қорхона «Шарқ юлдузи» колхозини территориясида қад кўтарди.

Шерматободдаги маданий-маиший муассасаларини санаб тугаллаш қийин. 1959/1960 ўқув йилида ишлай бошлаган мактаб-интернатда колхозчиларнинг 350 фарзанди таълим оляпти. Колхоз маблағига қурилган беш корпусли бу кенг бинода ўқув тарбия ишларини намунали уюштириш учун ҳамма шарт-шароит мавжуд.

Қишлоқда яна учта ўн бир йиллик, тўртта саккиз йиллик ва олтига бошланғич мактаб бўлиб, уларда 2355 бола билим оляпти.

Қишлоқдаги 75 ўринли касалхона, 20 ўринли тузруқхона, 5 та амбулатория ва рентген кабинетини, шунингдек, қишлоқ аптекасида олти ва ўрта маълумотли малакада врач ва фельдшерлар ишлаймоқда.

Улар орасида шу ерда ўсиб улағган Екубжон Зокиров, Шаҳобиддин Шерматов сингари врачлар, Исроиляжон Исмомов, Ҳалим Солиев, Қаломжон Раҳимов, Нағима Забекова, Бомил Соғиндиқов сингари фельдшер ва акушерлар бор.

Колхозда электрланмаган, радиолашмаган бирон хонадон қолмаган. Урта участка клубларидаги киноустановка кинофильмларни ҳар куни мунтазам кўрсатиб туради. Яқинда қишлоқ марказида уч минг киши сиғадиган ёзлик кинотеатр биноси қуриб битказилди. Ўғлаб колхозчининг уйлари тепасини те-

ҲАМ ҚУЛАЙ, ҲАМ АРЗОН

ҚУРСҚ ОБЛАСТИДАГИ Калиновка қишлоғи ҳам бир вақтлар нообод жой бўлган. Колхозчилар хўжалиқни қайта тиклаб олганларидан кейин уларнинг маданий ҳаёти ҳам тез ўзгара бошлади. Қишлоқларни қайта қуришга киришдилар ва бу ишда қурилишнинг индустриал методини танладилар. Бу усулнинг

икки қаватли уй қуриб битказилгандан кейин унинг ҳамма қулайлиқларини томоша қилгани жуда кўп колхозчилар келишди.

Биз улардан бирига: — Колхоз бундан уйлардан кўп-лаб кўрса, унда сиз ҳам яшар-мидингиз? — деб савол бердик. — Албатта-да, — дейди у. — Уй маънуд бўлганим?

— Маънуд бўлганда қандоқ! — деди у. Уни тиклаган инженернинг айтишича, дастлабки бу уй етти минг сўмга тушибди, кейинча қурилишда индустриал метод кўпроқ қўллана бошлагач, бинонинг ҳаракати янада камаяр экан.

СУРАТДА: икки қаватли уй-жой биноси. Мақдан — колхоз раисининг қурилиш ишлари бўлиғи ўринбосари С. СОДИҚОВ, колхоз раиси М. СУЯРОВ ва қурилиш бригадасининг бошлиғи С. МАВЛОНОВ ўртоқлар.

дeвизион антенналар безаб турибди. Йигирма уч магазин, икки ошхона, омонат касса, икки почта бўлиғи қишлоқ меҳнаткашларига хизмат кўрсатмоқда.

Буларнинг ҳаммаси Шерматобод қишлоғининг обод ва чароғон бўлаётганини, меҳнаткашларнинг маданий ва маиший турмуши раванг тошганлигини кўрсатиб турибди.

— Олдимизда ҳам катта ишлар турибди, — дейди колхоз раиси Мамадали Суяров. — Биз қишлоқнинг бош планини тузганимизда колхозимиз кичикроқ эди. Энди яна икки колхоз қўшилиб янги майдонларимиз ҳам, чорва молларимиз кўпайди. Бинобарин, колхозчи хонадонлари ҳам ортди. Шуларни ҳисобга олганда биз кам деганда ўн йил ичида 1200-1300 колхозчи хонадонига янги уй-жой қуришимиз керак. Агар биз бу уйлари ҳозирги усулда қурадиган бўлсак, аввало, жуда қимматга тушади, сўнгра эса, қурилиш ишлари жуда қўнғилиб кетади. Шунинг учун қишлоқни қайта қуришнинг янги, Калиновка усулини қўлланмоқчимиз...

ажойиб истиқболлари шундан иборатки, иморат тез ва арзон қурилади.

Кейинги пайтларда бу методни Ўзбекистон қишлоқларида ҳам тобора кенгроқ қўлланиш мақсадида синиб кўришмоқда. Маълумки, ўртоқ Н. С. Хрушчев қурилиш материалларини тежаш мақсадида шаҳар ва

қишлоқларда кўп қаватли иморатлар қурилиш кўпайтиришни маслаҳат берган эди.

Шерматободда ҳам ана шундай уйлардан бештаси қуриляпти. Ҳозирча икки квартирани уй қуриб битказилди. Уни ташқаридан кўрсангиз, дарров эътиборингизни тортди. Икки қаватли бу гиштин иморатнинг бир неча даразаси кўчага қараган. Кўча томонида икки эшиги бор. Қўшилларнинг уй девори бир. Уйнинг биринчи ва иккинчи қаватида болалар ва катталар учун алоҳида-алоҳида айвончалар бор. Ошхона, меҳмонхона биринчи қаватда, болалар хонаси ва ётоқхона иккинчи қаватда. Ваннахона, ювиниш хонаси алоҳида, водопровод ва канализация ускуналари ўрнатилган. Шу билан бирга ошхонада газдан фойдаланиш мумкин. Хоналар буг билан иситилади.

Уйда рўзгор учун ҳамма қулайликлар кўзда тутилган. Идиш-товуқ қўядиган шкафлар, уст-бош сақлайдиган шифонер ва китоб полкалари деворнинг ўзига жойлаштирилган.

Бундан ташқари, колхозда яна 2 та икки квартирани, битта тўрт квартирани, битта олти квартирани қўшқаватли уй қурилмоқда.

Бу уйлар ҳозирча лишиқ гиштиндан қурилмоқда. Қурилиш материалларининг асосий қисми шу ернинг ўзидан тайёрланаптир. Колхоз ўз гишт завоидига, оҳак лишириш цехига эга.

Қишлоқ қурилишларини индустриалаш учун ободда катта тайёргарлик ишлари борапти. 1962 йилда Марҳамат райони, 1963 йилда Хўжабод райони территориясида колхозларро қурилиш ташкилотлари базасида районларро синикальцит комбинатлари қурилади. Бу комбинатлар қишлоқдаги қурилишлар учун йирик панеллар етказиб беради. Комбинат ҳузурида оҳак лишириш, дураторлик, темирчилик цехлари ишлайди. Ободда колхозларига махсус машиналарда тайёр деворлар, тайёр поллар жўнатилади. Уй қурувчилар эса, тайёр уйлари монтаж қилиб кетаверадилар.

Бундай янги уйлар, шубҳасиз, Шерматободда ҳам кўплад қурилади. У ҳолда қурилиш қиммати янада арзонлашади, энг муҳими — колхозчи меҳнаткашлар ҳар тарафлама қулай ва шимам уй-жойларга тезроқ кўчиб қирадилар, обод ва қулай ҳаёт кеириб, коммунизм қурилишида янада активроқ қатнашадилар.

ФАРОВОНЛИК МАНБАИ

БУ ҚАДАР кўп қурилишлар, уй-жойлар, текис ва раво бўллар ўз-ўзидан бўлмагани аниқ, албатта. Колхозчилар бу ободликка деҳқончиликдан, чорва чиқаришдан олинадиган даромадини йил сайин қўпайтириб бортанлари, айниқса пахтадан муттасил юқори ҳосил етиштириб келатганлари туфайли эришдилар.

«Шарқ юлдузи» колхозига ташкилотчи ва ишчан коммунист Шермат Юсуфов раис бўлганидан кейин колхоз экономикаси гуркираб ўса бошлади.

«Шарқ юлдузи» колхозини экономикасининг ривожланиши жиҳатидан ҳам, ободонлик соҳасида ҳам, меҳнат иттиозининг мустақамалигида ҳам ободда энг олдинги ва илгир колхозлар қаторига кўтарилади. Шермат Юсуфов раислигида колхоз партия комитетининг секретари бўлган ва Юсуфнинг вафотидан буюн эса шу колхозга раҳбарлик қилатган Мамадали Суяров ўз ишини муваффақият билан олиб бораётгани аққол кўриниб турибди.

Колхоз ўтган йили 3250 гектар ерда гўза ўстириб, маъсум охирида давлат омборларига ҳаммаси бўлиб, ўн минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» тошширди. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилиш планлари ҳам ортиги билан қайтарилди. Пиллачилар колхоз кассасига кўпгина даромад қўшдилар. Натижада ўтган йили колхоз янги пулда 3,2 миллион сўм даромад олиб, бунинг 900 минг сўминини бўлимас фондга ажратди.

Ана шу маблағ ҳисобига бу йил қишлоқда қатор-қатор бинолар қад кўтарди. Колхозчилар бу йилги оғир шароитда ҳам пахта ҳосилини камайтирмаслик учун фидокорлик билан меҳнат қилдилар. Даладаги барча ҳосилнинг бир чигитини ҳам нобуд қилмай, йигиб-териб олмадилар. Келгуси йил мўл ҳосил учун пухта замин яратилган интилиб, кузги-қилиш дала ишларини ҳар қачонгидан қизитиб юбордилар. Чунки партияимизнинг яқинда бўлиб ўтган йигирма иккинчи съезди инсониятнинг порлоқ келажиги — коммунизм истиқболларини белгилаб, ана шу ажойиб келажакимизни тобора яқинлаштириш учун меҳнат зафарларини кўпайтиришга даъват этамоқда.

Шерматободликлар ҳам барча совет кишилари сингари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг партия съездининг ёпа туриб, «Мани, амалии ишга, ўртоқлар!» деган қақиринини зўр мамнуният билан эшитганлар. Шунинг учун ҳам уларни бугунги коммунизм қурилиши учун қурашининг олдинги сафарида кўриб

турибмиз. Улар бундан кейин ҳам ўзларининг фидокорона меҳнат зафарлари билан она-Ватанини, партия ва ҳукуматимизни қувонтирадилар.

ШУ КўНЛАРДА республикамиз қишлоқ қурувчиларининг вакиллари Андижон ободда, Избосқан районидаги «Шарқ юлдузи» колхозига йўл олмақдалар. Улар бу ерда қишлоқни қайта қуриш соҳасида тушланган бой тажрибани ўрганиш, биринчи навбатда, қурилишда индустриал методларини қўлланишдаги дастлабки ҳаракат натижалари билан иш тепасида танишиш мақсадида келмоқдалар. Шерматободда бўладиган маслаҳат кенгашида республика дўйхалаш идораларининг вакиллари ҳам қатнашиб, қишлоқ қурувчиларининг тақлиф ва мулоҳазаларини ўрганадилар.

Кенгаш қатнашчилари бир неча кун давомида ободда колхозларда олиб борилаётган қурилиш ишлари билан танишадилар.

Рустам РАҲМОНОВ, Низом ҲАКИМОВ, Ислом ШОҒУЛОМОВ, С. Безносоев фотолари.

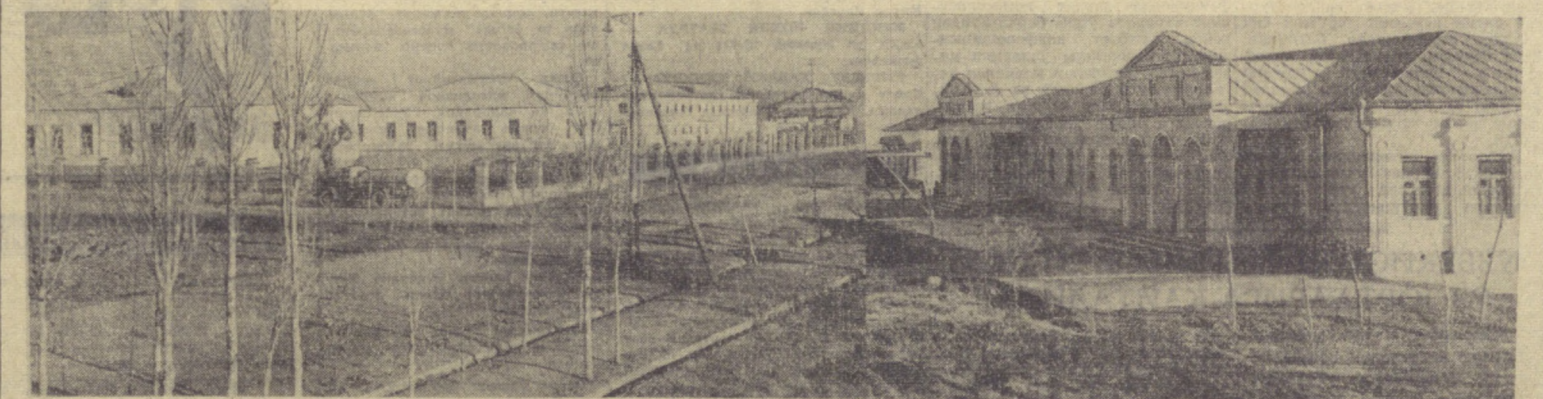
Қишлоқ интеллигентлари

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Тошкентга келганда «Яхши ийини» ахши ошқат ярашди» деган эди. Бу сўздан колхоз зоотехники ўртоқ Рўзбой АҚБАРОВ гонг мамнун. У, бундан кейин ҳам колхоз чорвачилигини ривожлантиришда ўз билим ва малакасини аямлади.

Пахтачиликни, чорвачиликни комплекс ривожлантириш — ҳозирги энг муҳим вазифалардан биридир. Шунинг учун ҳам колхоз инженерини ўртоқ Т. УБАЙДУЛЛАЕВ бошчилигидаги механизаторлар зиммасига катта ва масъулиятли вазифалар юклаган. Инженер буни ҳаммаша ҳис этиб ишлайпти.

Фотомухбир С. БЕЗНОСОВ олган ушбу суратда сиз Шерматободда қурилган мактаб-интернат ва унда колхоз правленияси биноларини кўриб турибсиз.

КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ V ЖАХОН КОНГРЕССИДА

Ишчилар синфи буюк ассамблеяси — касабасоюзларнинг V Жаҳон конгрессида 12 декабрда Луи Сайян ва Ирохон Захарианинг докладыни муҳожама қилиш давом этди.

Эрталабки мажлисда Португалия касабасоюзларининг вакили Мануэл Бранко биринчи бўлиб сўз олди. У айтдики, Португалияда демократик касабасоюз ташкилотлари жуда оғир шартонда иш қўймоқдалар. Хозирги Португалия террор ажи олиб кетган мамлакат бўлиб, унда барча прогрессив кучлар шафқатсиз таъқиблиб қўйилган.

Мануэл Бранко Салазарнинг қонли диктатураси Америка империалистларининг қўллаб-қувватлашига таяниб иш қўраётганини таъкидлади. Салазар Америка империалистларининг ёрдами билан Ангола ҳалқининг ватанпарварлик курашини бостиришга уринмоқда. Нотийк Португалия ишчилар синфи ана шу шармандали урушга қарши бутун кучларини сарфлаб қилаётганини уқтириб ўтди.

Венесуэла меҳнаткашлари конфедерацияси иккинчи бўлиб сўз олди. Мануэл Таборада ўз нутқида бу мамлакатдаги касабасоюз ҳаракати проблемаларига тўхталди.

Умумийтаълим меҳнат конфедерацияси бош секретарининг ўринбосари Фернандо Сантис ўз нутқини қуйидаги сўзлар билан боғлайди: ҳар биримиз касабасоюзлари V Жаҳон конгрессида катта аҳамиятга эга эканлигига аминимиз. Бунда ҳам империализм ва мустамлакачилик қарши олиб борилаётган курашда, ҳалқлар оосодлиги учун, меҳнаткашлар аҳволини яхшилаш учун олиб борилаётган курашда аър мадал бериш тўғрисида бораётди.

Фернандо Сантис айтдики, бирликти мустақамлаш — сийасатини ириллик ва қатъий билан амалга ошириш керак. Фернандо Сантис хозирги вақтда Европадаги капиталистик мамлакатларда касабасоюзларининг ишда мохирлик билан фойдаланиши лозим бўлган янги шарт-шарон ва имкониятлар бор, деб ҳисоблайди.

Швеция бирокорлар касабасоюзлари федерациясининг вакили Рагнар Алдерсон айтдики, Швеция ишчилари ва хизматчилари шу конгрессга олиб борилаётган мунозараларни аър эътибор билан кузатиб турибдилар. Швеция ишчилар синфи тинчликни сақлаш учун курашини ўзининг асосий вазифасидан бири деб ҳисоблайди. Швеция ишчилар синфи ана шу олиқнаҳ шига ўз ҳиссасини қўшишга қатъий қарор бергандир.

Албания касабасоюзлари Марказий кенгашининг секретари Тимко Коцани ўз нутқида конгресс муҳожамага тақдим этилган касабасоюзларнинг ҳаракат программасини, шунингдек Луи Сайян ва Ирохон Захарианинг докладыни таъкидлади.

Болгария касабасоюзларининг вакили Бенедикто Дельгадо ўз нутқида айтдики, касабасоюзлари V Жаҳон конгрессидаги ҳужжатлари Болгария меҳнаткашларининг империалистлар асоратида қарши, социал адолат учун, тинчлик учун олиб бориладиган курашнинг программаси бўлиб қолади.

Перу савдо ҳодимлари федерациясининг секретари Аматор Лину Домингес СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрущевга унинг конгрессга сўзлаган нутқи учун қизғин ташаккур изҳор қилди. Бу нутқ, деди у, империализмга қарши, одамнинг одам томонидан эксплуатация қилинишига қарши курашда меҳнаткашларнинг кучига куч қўшади.

Нотийк Перу халқининг ўз ватанида Америка монополиялари зулмидан озо қилиш учун олиб борилаётган кураш тўғрисида гапириб, мамлакат меҳнаткашларининг бирлиги, озолиги ва мустақиллигига эришиш йўлидаги қатъий ани шу курашда мустақамлашмоқда, деб таъкидлади.

Судан меҳнаткашлари касабасоюзлари федерацияси иккинчи бўлиб сўз олди. Халил Серур сўзга чиқди. У айтдики, Реакция жуда катта қийинчиликларни юзукда келтираётганига қараман, Судан ишчилар синфи ўз кучларини учун, миллий мустақиллигини мустақамлаш учун ва демократия учун курашини давом эттирмоқда. Нотийк бу курашда Судан касабасоюзлари ёрдам берганлиги учун Жаҳон касабасоюзлари федерациясига ташаккур изҳор қилди.

Коста-Рикада касабасоюз ҳаракати кенгайиб, мустақамлаш бормоқда. Бу мамлакатнинг меҳнаткашлари энг манфур Америка монополияси — «Юнайтед Фрут компани»га қарши кураш олиб бормоқдалар. Бу монополия мамлакатда ҳайдаб экан экинликдан ерлар, темир йўллар, денгиз причаллари, аэродромларини учдан бири қисмини эгаллаб турган. Коста-Рика касабасоюзлари федерациясининг вакили Аселимо Маркарита меҳнаткашларнинг ана шу курашини тўғрисида конгрессга сўзлаб берди. «Юнайтед Фрут компани», деди у, банан плантациялари ишчиларининг бирлигига ҳалқини бериш учун кўп ҳаракат қилди. Аммо, биз, деди нотийк, тарқоқликка барҳам бердик, ўз

кучларини бирлаштириб, ягона федерацияни ташкил этдик. Биринчи — монополияларга қарши курашда қудратли курашимиздир, деб таъкидлади нотийк.

Парагвай денгизчилар касабасоюз вакили Грегорио Родригес ўз нутқини ана шу мамлакат меҳнаткашларининг қарши диктатура зулмига қарши оғир шартонда олиб бораётган курашига бағишлади. Нотийк Парагвайнинг конфедерацияси латерал мамлакат деб атади. Аммо, деди у, Парагвай ҳалқи 6 галаба, 6 йилм деган шор остида курашини давом эттирмоқда.

Конгресснинг эрталабки мажлиси Греция демократик касабасоюз ҳаракати вакили Янис Панадеметриуни нутқи билан таомилди. У ўз мамлакат ишчилар синфининг жуда оғир шартонда ишлайётганини исбот этувчи кўп далиллар келтирди. Нотийк Греция умулмеҳнат конфедерацияси раҳбарларининг сафини бузиш йўлидаги ишларини танқид қилди.

Кечки мажлисда сўзга чиққан Кипр банк хизматчилари касабасоюзининг бош секретари Сократис Жорж Михалеллис делегатларини ана шу касабасоюз ташкилотининг фаолияти билан таништириб, уларнинг ишга тўла муваффақияти тилади.

Кипр вакилидан кейин Нигаруа меҳнаткашлар бош конфедерациясининг секретари Антонио Палма минбарга чиқди. У ўз мамлакатда ишовчи аҳоли қийинчилигини аҳоли жуда оғир эканлигини кўрсатилган маълумотлар келтирди. Америка монополиялари Нигаруанинг бойликларини таламоқдалар, мамлакатда демократик ислохотлар ўтказилишига йўл қўймаётдилар. Лекин шунга қараман, ишчилар ҳаракати ўсиб иқтисодий талабларининг эмас, балки сийсий талабларини ҳам илгари сураётган катта кучга айланимоқда.

Мадагаскар касабасоюзлари федерациясининг мажлисининг вакили Райсуа ўз мамлакатнинг меҳнаткашлари бу оролининг НАТО ҳарбий стратегия базасига айлантирилишига йўл қўймаслик учун латерал каттиқ кураш олиб бораётганини айтди. Мадагаскар Республикасининг ишчилар синфи Африка ва Малайша ишчилар синфларининг нутқини йўлга солиш ва оларнинг сафини бузишга тилаётган ҳалқлар оосодлиги касабасоюзлар конфедерациясини бой кўр қилмоқда.

Кения касабасоюзлари конгрессининг хазиначиси Гидеон Мутисо ўз делегацияси номидан қуйидагиларни айтди: СССР ҳалқларининг қардошларча дўстлиги

бизда кучли таассурот қолдирди. Англиянинг Африкадаги ана шу мустақамлашда касабасоюз ҳаракати қандай аҳволда эканлиги таъкидлади. Мутисо айтдики, Кения касабасоюзлари конгресси жуда оғир шартонда меҳнаткашларнинг бирлигини мустақамлаш учун кураш олиб бормоқда. Кураш шартонда оғир бўлишига қараман, Кения касабасоюзлари конгрессидаги таъсир кучайиб бормоқда ва меҳнаткашлар унинг тобора аър гайрат билан қўллаб-қувватламоқдалар.

Сенегал меҳнаткашлари умултиффонинг вакили Соу Алессан қуйидагиларни айтди: Африка қитъасида мустақамлачиликни дарҳол тутатиш — энг биринчи вазифадир. Соу Алессан бирлик ва иттифоқ африкаликларнинг мустақамлачилик қарши курашдаги асосий курашдир, деб таъкидлади.

Бирма касабасоюзлари конгресси раисининг ўринбосари Такин Лу Э меҳнаткашлар жаҳон ассамблеясининг ишларига муваффақият тилади. Биз, деди у, касабасоюзлари ҳаракати программасининг проектини таомилди қўллаб-қувватлаймиз. Бирма ишчилар синфининг таъсир кучайиб бормоқда, бу программанинг тўри эканлигини ақлол қўрсатади.

Франция Гвинеаси (Жанбуви) Америка қитъасидаги мустақамлачилик вакили Аарон Реми мустақамлаш ҳалқларининг мустақамлаш учун курашда касабасоюзларининг бирлиги жуда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. У мустақамлашдаги барча меҳнаткашларнинг Жаҳон касабасоюзлари федерациясини теваратига ишласишига даъват этди.

Адан тред-юнионлари конгресси вакили Абдо Холлид ўз нутқида айтдики, ишчилар турмуш даражасини яхшилаш учун кураш олиб бориб, Британия мустақамлаш маъмурулари қўлида қурбон бўлиблар, бошқа ишчилар, шу қўлида тред-юнионларнинг раҳбарлари ҳам сўртун қилишди.

Но та мустақамлашчиларнинг мамлакатдаги ишчилар ҳаракати сафарлари бузишга уринаётганлигини ҳақида гапирди. Британия ва Америка империалистлари Аланда ҳарбий-денгиз ва ҳарбий-бузғунчи қўрмоқдалар. Бу бузғунчи қўрмоқдалар жуда оғир шартонда олиб бораётганлиги аниқ. Абдо Холлид ана шу талабларнинг яхшида келтирилишига қарши курашда Адан касабасоюзларининг қўллаб-қувватлаши Жаҳон касабасоюзлари федерациясининг иттифоқи билан марказий босқиннинг аъсоз Тибери Мусадден конгрессни ўз мамлакатнинг 650 минг меҳнаткашлар номидан таъкидлади. Марокан ишчилар синфининг хозирги пайтдаги мақсоди, деди нотийк, миллий озолиги курашида тўла галабага эришилган. Марокан территориясидаги чет эл аъсозларини тутатишда, мамлакат экономикасини империалистик монополияларнинг таъсиридан халос қилишдан иборат.

Мажлисда раислик қилувчи Жаҳон касабасоюзлари федерациясининг ўринбосари И. Лога-Советиний Луи Сайян ва Ирохон Захарианинг докладыни муҳожама қилишда музокарага ёзилган 128 кишидан 114 киши қатнашганини билдирди. Регламент комиссиясининг таъясияти мувофиқ мунозара таомил бўлди, деб эълон қилинди. Вақт етиши мажлисини орасида сўзга чиқолмаган ишчиларга ўз нутқларининг текстларини конгресс секретариатига топшириш таъкид қилинди.

Кечки мажлисда Жаҳон касабасоюзлари федерациясини ремизия комиссиясининг мажлисий ҳисоботи тингиланди. Конгресс делегатлари бу ҳисоботни яхшилик билан таъкидладилар.

13 декабрда конгресс ўз ишини давом эттирди. (ТАСС).

ДАНИЯ ҲУКУМАТИ ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БОСҚИНЧИЛИК ИНТИЛИШЛАРИГА КЎМАКЛАШМОҚДА

МОСКВА, 13 декабрь. (ТАСС). СССР Ташқи ишлар министрлиги Скандинавия мамлакатлари бўлимининг муdiri Н. М. Луньков 12 декабрда Даниянинг СССРдаги буючи К. Д. Хольтен-Эггертни қабул қилиб унга Совет ҳукумати Данияга берган баъоти билан таништирди. Баъотида уқтириб айтиладики, Германия Федератив Республикаси ва Дания Балтикада ҳарбий тайёрлашлар қўраётганлиги сабабли, Совет ҳукумати ўз мамлакатининг ва ўз иттифоқчиларининг ҳафсизлигини таъминлаш учун зарур жавоб қораларини қўришга мажбур бўлади.

Баъотида афусаланиб айтиладики, Дания ҳукумати Боннинг таъйинига берилиб, Габрий Германия ҳарбийларининг Болтиқ денгизга қарши Дания Германия Федератив Республикаси ва Даниянинг куракчилик, ҳарбий денгиз ва ҳарбий ҳаво кучлари учун берилаётган ҳарбий қўмондонлик тузиш тўғрисидаги талабларини бажо келтирди. Совет ҳукумати Дания ҳукуматининг ўз ҳаракатларини оқламоқ учун кўрсатилган сабабларини брўқла деб ҳисоблай олмайди.

Дания ҳукумати Габрий Германия милитаристларининг Европада шимолга ва Болтиқ денгизга ҳавасига янада суқулиб киришини оосонлаштирмоқда, бунинг натижасида бу традицион тинчлик райони найрагилар ва ҳарбий тайёрлаш қўришга айлантирилмоқда. Дания ҳукуматининг хоҳлиши ёки ҳоҳламаслигидан қатъи назар бу ҳаракатлар Болтиқ денгиз райони СССРга ва бошқа тинчликсевар давлатларга қарши агрессия қилмоқ учун ҳарбий плашдармга айлантиришга ёрдам беради.

Совет ҳукумати шунини билдирадики, Шимолдй Европада ва Болтиқ денгизга ҳавасига тинчлик ва оосишталик негизларига путур етказилганлиги учун Дания ҳукумати жиддий масъулиятини ўз зиммасига олаётди. Ўз-ўзини маълумки, СССР ҳукумати бу районида Германия Федератив Республикасининг босқинчилик интилишлари Дания ҳукуматининг қўмаклашганлигига нидамай қараб туролмайди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ ҲУКУМАТИНИНГ ҚАРОРИ

ПРАГА, 13 декабрь. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентлиги хабар беради: Чехословакия Социалистик Республикасининг ҳукумати, Албаниядаги ўз элчисини қачириб олишга қарор қилди. Бунга сабаб шунки, Албания маъмуруларининг Чехословакия элчисига нисбатан қўрғон таъдирлари натижасида унинг элчи сифатида нормал ишлайишга мутлоқо имконият бермайдиган шартон қасддан бузғунда келтирилди. Шу сабабли элчининг бундан буён Тиранада бўлишига ҳеч қандай аҳтиёж қолмади.

Чехословакиянинг Тиранадаги ваколатхонасига раҳбарлик қилиш муваффақият ишлар вакили зиммасига қўйилди.

Албаниянинг Прагадаги ваколатхонаси томонидан иттифоқчи мақсадда қилинган бир қанча қаратилар — социалистик лагерининг бирлигини бузишга қаратилган душманлик.

ЮРИЙ ГАГАРИН КОБИЛАДА

КОБИЛ, 13 декабрь. (ТАСС). Ю. А. Гагарин кеча Кобила келди. Афғонистон ҳукумати номидан маориф ва маданият вакили Ахмад Попол ва Афғонистон-Совет дўстлиги жамаияти жаҳоннинг биринчи космонавтини Афғонистонга келишига таъкид этган эди. Ю. А. Гагарин билан биргаче унинг рафиқаси ҳам келди. Кобила аэродромда Юрий Гагариннинг доктор Попол ва Афғонистон-Совет дўстлиги жамаияти прареленисининг раиси Улфат кутиб олдилар.

Кобила ва аэродромда қилишларининг минг минглаб аҳолиси совет космонавтининг кутиб олиш учун аэродромга келган эди. Аэродромда: «Хуш оқинди!» — «Хуш келибсиз!» деган таърир хитоблари йилганди. Ю. А. Гагарин аэродромдан ўз учун белгиланган резиденцияга бутун шаҳар қўчаларидан ўтиб келди. Шаҳар аҳолиси бутун йўл бўйи уни таърирладди.

Афғонлар жаҳондаги биринчи космонавтининг илсиниб жасоратидан хурсанд эканликларининг изҳор қилмоқдалар. Еш шор мухаммад Отман бу туйғуларни: «Исонот шонери! Космос шонери! Биз сени таърирлаймиз ва чин қалбимиздан: Хуш келибсиз!» дейди. Биз сени галаба билан қутлаймиз ва сенинг жасоратингга қойилман!» деган мисраларда ифода этди.

«Ислох» газетаси редакцияси мақолада қуйидагиларни ёзди: «Бизнинг халқимиз дўст ва қўшни мамлакатининг космонавти Юрий Гагаринни инсониятнинг Қонотини билдиб олишига катта ҳисса қўшган жасур киши сифатида аър ҳурмат билан кутиб олмоқда».

руҳидаги босма материалларнинг тарқатилиши, дипломатия ваколатхонасининг илсинишга ва фаолиятига асо тўтри келмайдиган ана шундай ишлар ва шунга ўхшаш иттифоқчи ишлари қилиш учун Албания студентларидан фойдаланилганлиги (бунинг учун бутун жаҳондаги ҳарбий Албания элчис зиммасига, юкнада) натижасида Албания элчисининг Чехословакия Социалистик Республикаси ва Даниядан буён қилиш мажбур эмас, деб эълон қилинди.

СССРнинг Тиранадаги элчисига ва савдо ваколатхонаси ҳодимларининг қачириб олиниши муносабати билан СССР ҳукумати Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати мунозарат қилиб, СССРнинг Албаниядаги манфаватларини ҳимоя қилишни сўраган эди. Чехословакия ҳукумати бу илтимосин қондирди.

БОЛАНИНГ ҲАЕТИ САҚЛАБ ҚОЛИНДИ

Гулистон районидаги «Коммуна» колхозининг 7-бригадаси территориясида катта сув ўтади. Яқинда шу бригадининг аъсоз Ирохон М. Авамов чалай кўтариб сувага келди, сув усунма қилиб юрган нарсасига кўзи тушиб тўхтаб қолди. Яқинроқ бориб қараса унинг ўғли экан, ота болани тезликдан сувадан олиб чиқари, Лекин боланинг аҳолиси оғир эди.

Бу воқеадан хабардор бўлган М. хана Петрович Коба билан Шокир Алимовлар дарҳол болага биринчи медицина ёрдами кўрсатдилар ва унинг ҳаётини сақлаб қоладилар.

Уч йашар ўғанининг ҳаётини сақлаб қолиб отанинг, бутун бригада аъсозларининг ташаккурлари сазовор бўлган бу ажибий кишилар шу бригадага ёрдамга келган Тошкент шаҳар, Фрунзе райони солиқини сақлаш бўлимининг ҳодимлари эди.

М. П. Коба ва Ш. Алимов ўртоқларга колхоз прарелениси ҳам чуқур миннатдорчилик билдирди.

С. ТУЯЧЕВ, бригада бошлиғи.

СУД ЗАЛИДА

НОТИЛ

Қоракалпоғистон АССР Олий судининг савёр сессияси яқинда Нукус шаҳрининг «Октябрь» кинотеатри бинасида Семан Андреевич Седешевнинг жиний иш ҳақидаги маъсали қараб чиқилди.

С. С. Седешев «Узводотрети» трестининг Чимбой курлини-монган бош қармасида бўлиб, илсинишлик аса, Давлатбой Калиев бошчилик қилган комплеси бригадда ишчи бўлиб ишлай бошлайди. Калиев шу йилининг 8 июль кунин, ишдан сўнг, бригада аъсозларига иш ҳақи улашганда, Седешев «Биз мулжалдан кам пул беринг» деб бригадир билан жинжаллашиб қолди.

Шу кечаси Седешев 600 грамм арок чиқиб ўз бригадир Давлатбой Калиевнинг уйига келиб, у билан қаттиқ жинжал-шовқин кўтарди. Калиев унн уйдан ҳайлаб чиқаришга мажбур бўлди. Седешев уйига қайтиб келиб, ишдан сўнги ошнинг илсиниш уйида, ана тўрт-бешта ўғин қўлгагина жойлаб, Калиевнинг уйига келди.

Кучга қараган айвоннинг очиб ашиги олдига янгилашган Седешев илсиниш кишиларини Калиевнинг уй-тўтига муҳоми (Алтибасов, Бурбо, Ниетулаев ва Нуримбетовлар) ишчиларга, меҳмон — Калиевнинг ўлдирини маъсалида, унга қаратиб бир неча ўқ ушди. Лекин ўқ Қоракалпоғистон АССР Молия министрлигининг бош бухгалтер Аммихон Алиметовга тегиб, унн халос этди. Қилиботроқ посёна Советнинг бухгалтери Қараматдин Ниетулаев аса қаттиқ араланди. Ўз жинжал максадини «амалга ошириб», уйига қочиб Седешев кўчада ҳам ўқ ушди. Калиев бу воқеа ҳақида милиция бўлимига хабар қилди.

Седешев жиний мақсадини амалга оширган, ўз уйига яшириган эди. Қотил теда етиб келган милиция ҳодимларига қаршилик ишратиди ва уларга қарши икки марта ўқ ушди. Бунинг оқибатида милиция напятидан Ижумасов қаттиқ араланди. Бироқ наслаларга келтирилган, у ҳам вафот этди.

Қоракалпоғистон АССР Олий судининг жиний ишлар бўлини савёр сессияси қотил Семан Андреевич Седешевнинг ишини кўриб чиқиб, унн энг олий илзо — отиб ўлдириниға ҳукм қилди.

Суд процессида ҳозир бўлган Нукус шаҳар меҳнаткашларининг вакиллари бу ҳукмни тўла маъқуладилар.

А. ГАВРИЛОВА,

Қоракалпоғистон АССР Олий судининг секретари.

Редактор З. И. ЕСЕНБОВ.

АДОЛЬФ ХОЙЗИНГЕРНИНГ ҚЎЛИ ХАЛҚЛАР ҚОНИ БИЛАН БЕЛАНГАН

Собиқ гитлерчи генерал, Гитлернинг энг яқин гўшталаридадан бири, Габрий Германия вермахтинга тиклашда фаол иштирок этган Адольф Хойзингернинг номи хозирги вақтда Фарб мамлакатлари матбуотининг саҳифаларида тез-тез кўзга ташланиб турибди. У, империалистик давлатларининг агрессия қарши, бошқа НАТОда юқори раҳбарлик лавозимларидан бирини эгаллайди.

СССР Ташқи ишлар министрлиги 12 декабрда совет ва чет эл журналистлари учун катта конференцияни ўтказди. Матбуот конференциясида А. Хойзингернинг оғир қарши жиноятларини, тинчлик ва инсониятга қарши жиноятларини фол қилиб ташловчи янги ҳужжатлар эълон қилинди.

СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъсоз ва матбуот бўлимининг муdiri М. А. Харламов Совет ҳукуматининг АҚШ ҳукуматига юборган нотасини 1961 йил 12 декабрда ўқиб берди.

Нотанда бундай дейилди: «Совет компетент органлари нацистлар Германиясининг қарши архивларидан ўзла қилинган ҳужжатларини ўрганиб чиқдилар. Бу ҳужжатларини ўрганиб чиқиб жараёнда собиқ генерал-лейтенант, гитлерчилар Германияни қуракликдаги кучлари бош штаб оператив бошқармасининг бошлиғи Адольф Хойзингер Германия ва Италиядаги асосий қарши жиноятчиларини судга бериш ва жаозалаш тўғрисида 1945 йил 8 августда СССР ва АҚШ, Англия ва Франция ҳукуматлари ўртасида тузилган битимда тинчликка қарши жиноятлар, қарши жиноятлар ва инсониятга қарши жиноятлар деб таърифлаш ва инсониятларни қилганлигини фол қилувчи ҳужжатлар топилди».

Нотанда илова қилинган ҳужжатли материаллар, фотоқоплар шу нарсани жуда ақлол исбот этдики, Хойзингер гитлерчи раҳбарлик лавозимларини эгаллаб, нацистлар Германиясининг Совет Иттифоқига, Англияга, Югославияга, Францияга, Грецияга қарши ва Европадаги бошқа мамлакатларга қарши агрессиясини планлаштириш, таъйирлаш ва амалга оширишда, шунингдек Швейцарияда забт этиш планини ишлаб чиқишда бевосита қатнашган.

Хойзингер, деб таъкидланади нотанда, совет ҳалқига қарши аиникса оғир жиноятлар қилган. Шу нарсга аниқландики, Хойзингер вақтинча оккупация қилинган совет территориясини 1942 йил август оидан бошлаб гитлерчи қўшнларнинг жаоза операцияларида раҳбарлик қилган, гражданд аҳолидан қойли ўқ олишни ушотирган. У, жаоза қисмлари учун жиний фармойиш ва инструкторларни ишлаб чиқаришда ва амалга оширишдаги учун шахсан жавобгардир. Ана шу фармойиш ва инструкторларда тинч аҳолига нисбатан ҳар қандай ёвузлик қилишга рухсат берилган эди.

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ СССР ВА ЧЕТ ЭЛ МУХБИРЛАРИ УЧУН МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

□ □ □

Совет ҳукумати, дейилди нотада, Хойзингерни қилган жиноятлари учун жиний жавабгарлик тортиш зарур деб ҳисоблайди. Шу муносабат билан Совет ҳукумати АҚШ ҳукуматининг эътиборини қалқора битимларга таъкид этди. Бу битимларга мувофиқ қарши жиноятчилар қалқон бўлсалар, уларни шу мамлакатда суд қилиш ва жаозалаш учун топшириш керак. Юқорида аниқ қилинган халқаро битимларга биноан, Совет ҳукумати умид қиладики, дейилди нотанинг охирида, АҚШ ҳукумати хозирги вақтда АҚШ территориясида истиқомат қилувчи Адольф Хойзингернинг тинчликка қарши қилган жиноятлари учун, қарши жиноятлари ва инсониятга қарши жиноятлари учун судга бериш мақсидида уни қамқоқ олиш ва совет маъмурулари қўлига топшириш қораларини қўради.

Матбуот конференциясида немис-фашист босқинчи ларнинг ёвузликларини аниқлаш ва текшириш бўйича факултетада давлат комиссиясининг аъсоз В. С. Гризодубова сўзга чиқди.

— Факултетада давлат комиссияси, — дейди В. С. Гризодубова, — гитлерчилар Германиясининг қарши архивларидан олинган жуда кўп ҳужжатларга ва совет компетент органлари томонидан ўтказилган текширишларга асосланиб, Адольф Хойзингернинг тинчликка қарши жиноятлар қилишда, қарши жиноятлар ва инсониятга қарши жиноятлар қилдишда айбонли.

В. С. Гризодубова факултетада давлат комиссиясининг ахборотини ўқиб берди.

Немис қарши жиноятчиларини суд қилиш ва жаозалаш тўғрисида тўрт иттифоқчи давлат (СССР, АҚШ, Англия, Франция) ўртасида тузилган ва ҳозир ҳам ўзининг юридик кучини сақлаб турган битим агрессия урушини ҳалқаро шартнома, битимлар, ёвуз берилаётган давлатларга қарши қилинган қилмаликлар урушини планлаштириш, таъйирлаш, бошлаб юбориш ва олиб боришни тинчликка қарши жиноят деб таърифлади.

Ахборотда айтиладики, гитлерчиларнинг Европа мамлакатларига қарши агрессия уруш қили